

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 111

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Evagrius Ponticus: proverbia ad monachos

[urn:nbn:de:bsz:31-18963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-18963)

hebreorum populū nudatum sacerdotio euacuato in regno sciō; Bar-rabbas qui iudeis dicitur titur. significat anti xpm. qui illi errantes suscipere meruerunt xpo;

Herodes & pylatus qui cum essent discordes in passione dñi amicitia foederunt. indicant primos diuites suis se utrosque circum cisionis & gentium quā p passionem dñi infide concordauerunt; Simeon cyrenus cui gestandam crucē imposuit populus gentilitatis intellegitur. que peregrinus in lege oboediens efficitur euangelio crucis ipse xpi. uector & fida baiulus factus; Duo latrones populū & premunt iudeorum & gentium quorum unus cū esset incredulus blasphemauit xpm in cruce pendentem alter fidelis iudeos increpat blasphemantes;

Qua tuor milites quinquatuor partibus sibi deiū uestimentis fecerūt p figura uerunt quatuor partes mundi que diuiderunt sibi eloquia xpi sic scriptum ē. Et labor ego super eloquia tua sicut qui inuenit spoliā multa; Mulieres que apostolis dñi dñi reationem adiuuauerunt lge & pphētia intellegunt que gloriam reāt reationis xpi ante quā reuelaretur quas precursores p dicauerunt; Septem discipuli cum quibus post resurrectionem suā conuiuasse describitur septimā indicat resurrectionem omni future requiem in qua omnes scī xpm & ne beatitudinis resurrectione saturabuntur;

Expt lib sci y sotori deno. et uet testamto.

Incipiunt pro uerbia euacrii.

Heredes dī audite sermones dī; Quo heredes autem xpi. p capite eloquia xpi; Ut dñs ea cordibus filiorū uestrorū; Verba autem sapientium doceatis eos; Pater bonus erudit filios suos. pater autem nequā dispōdet eos; Fidei initium caritatis finis autē dilectio omniū sci entia dī; Timor dñi custodiam mām continentia autē bona confertat illam; Sufferentia uiri generat spem. Spes autē bona glorificat eum; Qui se uictricē subicit carnes suas in partibilis erit. quia inuitat eas. dolebit super illas; Spī autem fornicati omniū in corporibus intemperanti ū. Spī autē pudicitie. in animis abstinentium; Secesio cum caritate purificator. Separatio autē cū odio conturbat illat; Melior ē millenarius in caritate. quā solus cum odio in abditis & speluncis; Qualligat memoriā malitię in anima sua. similis ē ei. qui abscondit ignē in paleis; Ne de deris. escas multas corpori tuo. & non uidebis in somnis. fantasias malas;

Sicut enim extinguit flammā aqua sic fantas mata turpia extinguit esuriet;
Vir iracundus trebitur. mansuetus autem intrepidus erit; Ventus ualidus fugat
nubes. memoria autem malicie sensum ascientia; Quorū pūmicit hic memor
ē malicie quiaū par cē lingue non contristabit pūmū suū; Si exacerbauit
fratruū. induc eū domū tuā & ad ipsum non impetreat introire. sed manduca
cū eo panem tuū; Hoc enim faciens eripies animam tuā. & non erit tibi offendi
culū in tempore orationis; Sicut caritas gaudet paupertatem sic odiū delectatur
deuitiis; Non potestur diues scientiam. & camelus non introiit pforā macis
sed nihil horū impossibile ē apud dñm; Qui diligit pecuniā non uidebit scientiam
& qui congregat illa contenebrabitur; In tabernaculis humilium cōmorabit
dñs. in domibus autē superbiorum multiplicabitur maledictum; In honorat dñm qui
transgreditur legem eius. quiaū custodit eā. gloriā facit factorem suū;
Si emularis xp̄m. beatus efficeris. mortem autē eius moriatur animata; Et
non contra ire tuam maliciā. sed erit p̄cessus tuus sup̄ mortem stille. & re
surrectio tua tamquā sol fulgebit ueniens in diem mortis; Quem ammodū
enim euolauit coruus ex nidu suo. sic in munda anima ex corpore suo; Animas
iustorum deducunt angeli. Animas autem impiorum suscipiunt demoni;
Quocumque ingressa fuerit malicia. ibi & ignorantia. cor autē iustorū implebitur
scientia; In misericordis monachus inops erit. enutritus autē pauperes he
reditauit thesauros; Melior ē pauper cum scientia. quam diuitie cum
ignorantia; Ornamentum capitis corone diuitie. ornamentū autē cordis sci
entia dñi; Posside scientiam & non aux. & sapientiā sup̄ diuitias multas;
Iusti hereditabunt dñm. sci autē nutrentur ab eo; Qui miseretur pauperi. ex
terminat iram. & qui nutrit eas implebitur bonis; In corde mansueti re
quiescit sapientia. sedis autē impas sibilat anime bene operatrici; Fabrica
tores malorum percipiant mercedē malā. fabricatores autē bonorū dabitur
merces bona; Qui ponit laqueū comprehendit ab eo. & qui occultat illum
deperdet ab eo; Melior ē secularis mansuetus. quā monachus furiosus. & ira
cundus; Scientia dissipat iracundiā. longanimis autem congregat eam;
Sicut uentus auster uehemens ē. in pelago. sic furor in corde uiri; Quorū sub
inde effugiat temptationes. negligentes autē cōtrahunt cogitationes;

Non te delectet uinum. & non te inlicitat caro; Ne enutrias carnes corporis tui.
 & cogitationes turpes deficiant a te; **N**edicas hodie festus ē dies. & bibamus ui-
 num. crastinum penite costen. & manducabo carnem; **E**o quod non ē festiuitas
 apud monachos intra ad replendū hominem uentrē suū; **P**as chaxpi transitus
 a malicia ē. penite costen aū resurrectio anime; festiuitas dī obliuio malorum. reg-
 nem aū malitiā adprehendit luctus; **P**enite costen aū dñi. suscitatio caritatis.
 quia aū odit fratrē suū. cadit in ruinā; **Q**uia magna festiuitas dī. scientia uera.
 quia aū intendit. scientia falsa mori & turpiter; **M**elius ē ieiunium cum man-
 do corde. quā epulatio immunditio anime; **Q**uidis potest cogitationes malas. decor-
 de uo. similis ē ei qui allicit par uulos babilonis ad pēram; **M**onachus somniculosus
 incidit in mala. quia aū euigilat. sic passer euo lauit; **H**ede deriste in uigiliis nar-
 rationem sup uacuarū. & non habicicis sermones spiritales; **Q**uo dñs inspiciat cor
 tuum. & non te stauit innocentem. ab hominem malo; **S**omnus multus increasat
 cor. uigiliae aū bone acuiunt mentem; **S**omnus multus sup ducit temptationes.
 quia aū euigilat. fugi & eas; **S**icut ignis liquefacit cerē. sic uigilie. bone cogita-
 ones malos; **M**elior ē. uir dormiens. quam monachus uigilans inter moribus uanis;
Somnium angelorum. lēficat cor. somnium aū demonium. contēbat illud. scēa;
Penitentiā & humilitas erigit animā. elemosina aū & mansuetudo. confirmauer
Memento semp paty fari. ne obliuiscaris iudiciū & nū. & nē it delictū in animatuā;
Si sps acie. ascenderit sup te. ne derelinquas domum tuā. & non declinet in tēpore iusticie;
Sicut enī quis confringat argentum. sic splendidum si & cor tuū si p seuerat acri;
Sp m tectū abiguunt lachryme. sp m aū iusticie contēbulant orationes; **C**upiens
 diuitias sollicitus eris multum. & amplectens illas. lugebas amans sime; **N**on re-
 memor & ur diu. in sinu tuo scorpio. sic nec cogitatio mala in corde uo; **O**cci-
 dere gemina serpentiū ne parcas. & nē par tūq. cogitationes eorum; **S**icut
 enim aurū & argentum pbat. ignis. sic cor monachi temptatio; **A**ufer a te
 supbiam. & uanā gloriā. longe fac cito a te; **Q**ui expta priuatur gloriā sētris
 tabitur. at que uero adeptus ē si & supbus; **N**e dederis supbiam cordi tuo.
 & nē dicens in conspectu dñi potens sum; **U**t non dñs derelinquat animam
 tuam. & maligni demones humiliantē; **N**unc enim de acre contēbabunt
 inimici nationes. aū tribiles suscipiente;

Conuersatio monachi custodit scientiam. quia cum discedat ab ea incidit in latrones;
 Depressa spiritali manat fluxus. anima autem bene agens bibit gressus. Uas electionis
 anima munda. Immundus autem replebitur amaritudine; Absque lacte non
 enutritur infans. & sine impassibilitate non exaltabitur cor caritate ante
 deum sine impassibili; Scientia autem procedit delitio. scientie adiciuntur sapientie;
 Impassibilitatem uero generat prudentia. timor domini generat sapientiam; Fides
 autem christi donec timorem domini; Sagitta cadens incendit animam. uir autem
 operator boni extinguit eam; Clamor & blasphemia auertit scientiam.
 sermones autem dolosus fugit sapientie; Suauis est mel & dulce fauim. scientia
 autem domini dulcior ambobus; Audi monachum. sermones patris sui. & ne irritus fa
 cias eruditiones eius; Cum miserit te obaudiet. & quantum ad mentem com
 mittere cum ab eo; Hoc enim modo effugies cogitationes malas. & maligni
 demones non ualebunt aduersare; Si re dederit pecuniam tibi non dispenses
 illam. & si operatus fueris non denebas apud te; Malus dispensator contri
 uit animas fratrum. & memor malicie non miserebitur eorum; Quid dispenses sub
 stantiam monasterii fraudat dominum. & qui negligit eam. non erit impunitus; Iniquus
 dispensator distribuit male. iustus uero dignum est dabit; Quo loquitur male de
 fratre suo. exterminabitur. negligentia uero egentem non uidebit lumem; Melior
 est secularis in infirmitate seruientis fratrum. quam anachoritis qui non miserebitur proximo suo;
 Insuper monachus negligit. strumenta artis sue. sapiens autem curam habebit illorum;
 Neglexeris hodie maneo & cras exibo. quia non in sapientia cogitasti hoc ipsum;
 Circulator monachus meditabitur sermones falsos. propriam autem nullificabit patrem;
 Qui exoritur uestimenta & implens ubi re suum. & pascat cogitationes turpes. & cum
 sanctis conciliu non habebit; Si introieris in uicium non proxima ueris sermocina
 cere. cures. que admodum enim si quis glutinat mel. sic attrahit animas suas; Sodales
 Longanimus monachus impassibilitate gaudebit. quia cum exercebat fratres suos
 Mansuetus monachus diligit dominus. & turbulente autem repellit a se; Piger monachus
 murmurat multum. & somniculosus. dolorem capitis frangit; Si contus
 tatus fuerit fructuosus est solare illum. & si dolus condolere illi; Hoc enim faciens
 edificabis cor eius. & thesaurum magni. tibi cumulabis in celis; Monachus qui
 dissimulat custodire sermones patris sui. blasphemauit canos. gentem suam. &
 derogauit uite. filios eius. dominus autem nullauit eum;

Quia occasione querit sepe derese a fratribus. patre autem incusabit; Nec de-
 ris audiam sermonibus qui contra patrem tuum. & suscitatis animam honoran-
 tis illi. ut n. dñs irascatur in operibus tuis. & de adnomituum delibromiudiqu;
 Qui ob hoc patet monasterii. diligit semetipsum. quia uetra diligit in cunctis malis;
 Beatus monachus qui custodit precepta dñi. & qui seruat sermones patrum suorum;
 Piger monachus multa debet menta pati. si autem profuerit in audacia. & habitum
 suum adiciat perdere; Qui custodit linguam diriget uias suas. & qui seruat cor
 suum implebitur scientia; Monachus bilinguis conturbat fratres. fidelis autem agnoscit;
 Qui confidit in sua continentia hic cadit. quia uet humiliat se exaltabitur;
 Nec de deris te salutata uentis. & non impleantur somno nocturno; Hoc
 enim modo efficitur mundus. & sps dñi superuenit & inter; Prallentis uiri
 conpescit indignatio. & qui longanimus est inter iras erit; Ex mansuetudi-
 ne generatur scientia. Sicut aqua dat incrementum plantationi. sic hu-
 miliatio iracundie exaltat cor; Qui inuestigat conuiuia. & extinguitur lu-
 men eius. animam eius uidebit tenebras; Pondera instatera panem tuum.
 & bibe in mensura aquam tuam; Et sps fornicationis fugiet abste. eo quod est
 tñuerunt. carnes iuuenit accitue; Non subplantes fratrem tuum. & in ruina
 eius ne congratularis; Dñs enim cognoscit cor tuum. & tradit te in diem mortis; Monac-
 hus prudens impassibilis erit. imprudens exauriet mala; Oculum nequam excerauit
 dñs. simplicem autem eripiet a tenebris; Sicut lucifer in celo & sicut palma in paradiso.
 sic in anima mansuetudo sensus purus; Vir sapiens seruauit sermones dñi. insipiens autem debet eos;
 Qui odit scientiam dñi & reiciat consideratione eius. similis est ei qui lancea pungit cor suum;
 Melior est scientia tñitatis super scientiam incorporaliu. & consideratio super rationes omnium seculorum;
 Canis senem mansuetudo. uita autem illorum scientia uera; Iuuenis mansuetus multas suffert.
 pusillanime autem senem quis sustinebit; Uidi iracundum senem elatum ultra tempus suum.
 spiritum autem magis habuit iuuenior quam ille; Qui scandalizat seculares. non erit in punctis.
 qui exercebat in hominum mensuram; Conturbantem ecclesiam dñi. & geminabit ignis. re-
 sistenti autem sacerdoti deglutiet & terra; Qui amat panem man ducit fauam. & qui col-
 ligit eam implebitur melle; Honor dñm. & cognosce incorporalia. serue illi
 & ostendit tribulationes seculorum; Circa scientiam non exaltabitur cor. & ar-
 bor non florebit sine humore;

Car nes xpi altum uirtutis: quia autem manducat eas efficietur impassibilis; Sanguis
 xpi consideratio factorum: obuiat uero sibi & quibet illum inluminabit ab eo; Pectus
 dñi scientia dñi: quia uero recubuerit super illum: peccator erit diuinarum; Plenus scientia
 dñi: & actor bonorum obuiauerunt sibi: melius autem inter uos que sciet dñs; Quia qui
 sunt puerbie adquisiunt thesaurum: accipit ad dñm gratia magna; Consilia demonum
 cognoscat sapientia: affecta autem illorum inuestigant prudentia; Non spernas decem & scia
 que posuerunt patris tui; Fidem autem baptismi non derelinquas: & non repellas signacu
 lum spiritalem: ut adsit dñs animæ & protegat in diem ultimum; Sperne hereticorum mun
 tum mortis: quia uero suscepit illos perdit animam suam; Hunc ergo fili audime: & non accedas
 ad ostia uiuorum iniquorum: neque inambules super laqueos eorum: ut non capiaris;
 Separa animam tuam absenti a falsa: & enim ego sepe loquutus sum ad eos: tenebrosus sermo
 ner eorum inuestigauit: & uenenum aspidum inueni in eis; Non est prudentia & non est sapi
 entia in uis eorum: omnes quisque capiunt ea penitent: & qui diligunt eos implebunt malis;
 Uidi ergo patres dogmatum eorum: & inderetis commissum illis; Inimici enim dñi obui
 auit mihi: & demones in uerbis concertauerunt aduersum me: & non uidi lumen uerum
 in sermonibus eorum; Vir mendax excedit ad o: sed uocatur autem proximum incedit in mala;
 Melior est paradisi dñi super hortum holus colap: & flumini dñi super flumina contenebrat
 tem terram; Fidelior est aqua celestis super aqua egyptiorum: sapientia autem aurum dñi;
 Sicut enim qui rotas ascendunt deorsum ascendunt: sic exaltant uerba sua humiliter;
 Sapientia dñi exaltat cor: intellectus autem eius purificat illud; Ragone prudentie
 obscure & inintellegibilis considerationis iudici: uir autem bene agens cognoscit eas;
 Qui purificatus conspicit naturas intelligibiles: rationes autem incorporalia cognoscit
 monachis intus; Qui creaturam dicit trinitatem blasphematur dñm: & qui spernit
 xpm eius: non cognoscit eum; Considerationes creaturarum delatant cor: uer
 ba autem prudentie & iudicii exaltant illud; Scientia incorporalia eleuat
 sensum: & scit trinitates amplificant eum; Memento eius: quid dedit uobis in dño.
 puerbia luculenta: & non animam eius humile in tempore orationis; **¶**

DE HUMILITATE

Dñs enim ait: discite a me quia mitis sum & humilis corde: & super quem requies
 cam: nisi super humilem & quietem & tremantem uerba mea; Sicut hieronimus
 dicit: ad suam mitatem uirtutum: non potentia sed humilitate peruenitur;

obliuiscaris.